

SRPSKI NACIONALNI INTERES

Kada se danas govori o „srpskom nacionalnom interesu“, postoji li ili ne, i sta bi to moglo biti, pojam se shvata isuvise usko. Odmah se misli da je to pitanje odnosa Drzave i pojedinih politickih lidera prema pitanju Kosova i Metohije, odnosno, kako taj goruci problem treba resavati i resiti danas i ovde.

Po nasem misljenju, iako je Kosovo danas u zizi interesovanja kako domace, tako i svetske javnosti, pojam srpskog nacionalnog interesa je mnogo siri i odnosi se na sve pripadnike sepskog naroda, ma gde oni danas ziveli, u zemlji ili u belom svetu. U tom sirem kontekstu poznato je da Srbi kao narod, nazalost, nemaju jasnu predstavu o svom nacionalnom interesu, niti je on igde definisan, pa ni u Ustavu drzave Srbije. Doci do jednog jasnog pojma i trajne definicije sta je „srpski nacionalni interes“ je zadatak koji nam predstoji, i koji bi se morao odraditi upravo sada kada se priprema novi Ustav Srbije, u kome bi morao biti jasno i decidno definisan. Posle odredjivanja tog pojma, njegovog unosenja u Ustav drzave i postavljanja na najvisi pijedestal pred ocima celoga naroda, svaka vlast, ma iz koje partije dolazila, duzna je da prvenstveno služi tom svenarodnom INTERESU, da sve njemu podredi. Smena vlasti na slobodnim i demokratskim izborima, odlazak jedne partije sa vlasti i dolazak druge, nikada vise ne bi smelo znaciti promenu „nacionalnog interesa“, jer ako bi on zavisio od jedne (bilo koje) partije, prestao bi da bude nacionalni interes i pretvorio bi se u uski partijski, ciftinski interes.

No, kada je u pitanju danas aktuelni problem Kosova i Metohije mi smatramo da je primarni i najvazniji nacionalni interes, danas i sutra, da Srba ima na Kosovu i Metohiji. A to pre svega znaci, onima koji su vec tamo ostali i opstali i u ovim nemogucim uslovima, posle sulude i gubitnicke politike koja je vodjena u poslednjih dvanaest godina, omoguciti uslove za pristojan zivot i perspektivnu buducnost, kako za njih tako i za njihove potomke. Uporedo sa tim, a ne sledeci korak (bar ne vremenski) jeste povratak svih prognanih Srba (kao i ostalih stanovnika Kosova i Metohije), na svoja ognjista (makar ona bila i zgarista), povratak koji znaci mogucnost bezbednog i normalnog zivota, slobodu kretanja, mogucnost rada, skolovanja dece, zdravstvene zastite, licne i imovinske sigurnosti. Tada i time bilo bi reseno i pitanje zastite i opstanka in asegu duhovnog i kulturnog blaga - crkava i manastira na Kosovu i Metohiji, kao i same svete kosovsko-metohijske zemlje.

Sve ovde receno vec je ugradjeno u medjunarodna dokumenta, pre svega u rezoluciju 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija, samo ga treba uz pomoc i saradnju sa medjunarodnom zajednicom i realizovati na terenu. Time se resava i samo pitanje Kosova. Ono ce u tom slucaju i dalje biti srpsko, jer ce na njemu ziveti Srbi (iako ne - samo Srbi), bez obzira na privremena politicka ili granicna resenja. A ako bi se, ne daj Boze, desilo da zbog nase politike, nebrige ili bilo cega drugog, Srba nestane sa Kosova i Metohije, onda Kosovo ne bi bilo srpsko, pa maker bilo i u granicama bilo koje Srbije (male ili velike).

Svaki drugi pristup resavanju kosovsko-metohijskog pitanja ne bio drzavnicki, ne bi izrazavao nacionalni interes niti sluzenje istome. Bio bi to nastavak i produzetak politike koja je pitanje Kosova i Metohije i dovela do ovog stanja u kome se danas nalazi, i ciji bi konacni rezultat bio nestanak Srba sa Kosova i Metohije, a samim tim konacno i definitivno gubljenje Kosova i Metohije za Srbiju i srpski narod, sto bi bila najveca tragedija u istoriji Srba ravna nacionalnom samoubistvu i samounistenju. Da ne da Bog!

**Episkop rasko-prizrenski i kosovsko-metohijski
+ Artemije**

Predsednik Vlade Srbije Zoran Djindjic uputio pismo o situaciji na Kosovu clanovima Saveta bezbednosti

KOSOVO PRETI DA DESTABILIZUJE BALKAN

Premijer Zoran Djindjic uputio je juce clanovima Saveta bezbednosti pismo kojim izrazava zabrinutost povodom dogadjaja na Kosovu i Metohiji, koji bi mogli da destabilizuju i Srbiju i Balkan. Clanove saveta bezbednosti upozorava da je poslednji trenutak da se zaustavi zaokruzivanje nezavisnog Kosova. Pismo u celini prenosimo: clanovima Saveta Bezbednosti

Postovana gospodo,

Iskreno zabrinut razvojem dogadjaja na Kosovu, a sa zeljom da zajednicki doprinesemo uspostavljanju trajne stabilnosti regiona, uz puno uvazavanje svih prava, i potpuno sprovedjenje medjunarodnih rezolucija i standarda, zelim da Vas upoznam sa nekim dilemama i problemima koje se u vezi sa ovim pitanjem postavljaju pred demokratsku vladu u Beogradu.

1) Rezolucijom 1244 utvrdjeno je da: - organi medjunarodne zajednice preuzimaju sve nadleznosti na Kosovu dok se ne pronadje finalno resenje,
- naznaceno je da ce se to finalno resenje sastojati u "sustinskoj autonomiji" Kosova,
- potvrđen je suverenitet Srbije i Crne Gore na celoj svojoj teritoriji, ukljucujuci Kosovo,
- kao prioritet je postavljeno vraćanje proteranih lica i - najavljen je povratak kontigenta bezbednosnih snaga Srbije i Crne Gore.

2) Ono sto se na terenu dogadja nije u skladu sa konceptom Saveta Bezbednosti i preti da svojim posledicama destabilizuje Srbiju i Balkan.

Medjunarodne organizacije (KFOR i UNMIK), nadleznosti koje su rezolucijom 1244 oduzete Srbiji i Jugoslaviji i predate njima, postepeno prenose na lokalne strukture, sa krajnjim rezultatom da ce jednog trenutka organi Kosova imati sve nadleznosti jedne nezavisne drzave, osim medjunarodnog priznanja. Tu vise nema ni govora o bilo kakvoj autonomiji,

nego samo o okolnostima pod kojima ce biti konstatovana nezavisnost. Ako se suverenitet jedne drzave izrazava pre svega u strukturama bezbednosti (vojska, granica), onda ono sto se sprovodi na Kosovu potpuno ukida suverenitet Srbije i Crne Gore. Vojne nadleznosti se prenose na Kosovski zastitni korpus, policijske na lokalnu policiju, a nema ni pomena da bi organi Srbije i Crne Gore bili nadlezni za drzavne granice Kosova prema susednim drzavama. Nema ni namere, ni plana da se ispuni stav Rezolucije o povratku kontigenta bezbednosnih snaga Srbije i Crne Gore. Zbog svega toga, povratak proteranih Srba je onemogucen (za tri i po godine vratilo se manje od 2%), posto ih Albanci ne zele u svojoj buducjoj nezavisnoj drzavi, a i sami Srbi ne smatraju bezbednim povratak na teritoriju koja moze postati nezavisna albanska drzava.

3) Posledica ovakvog razvoja dogadjaja je najpre gubitak kredibiliteta kako demokratskog sveta, tako i demokratske vlasti u Beogradu. Ako se na terenu dogadjaju stvari koje su direktno suprotne najvaznijim medjunarodnim dokumentima, onda jacaju one snage koje tvrde da je medjunarodna zajednica neprincipijelna i jednostrana. To slabi poziciju reformskih snaga u Srbiji, koje neprekidno insistiraju na postovanju medjunarodnih obaveza i integraciji nase zemlje u medjunarodnu zajednicu.

Sta reci o autoritetu medjunarodne zajednice ako ni jedan njen zahtev koji se tice prava drzave Srbije i Crne Gore nije ostvaren: ni resavanje problema Kosova putem "autonomije", ni vracanje proteranih Srba, ni vracanje kontigenta vojske i policije, ni afirmacija suvereniteta Srbije i Crne Gore?

Opravdani prigovor koji se medju gradjanima cuje jeste da demokratska Srbija nema bolji medjunarodni tretman oko resavanja kosovskog problema nego sto ga je imala kada nije bila demokratska. Uz to, precutno klizanje Kosova ka nezavisnosti preti da destabilizuje ceo region. Situacija u BiH i Makedoniji moze ozbiljno da bude poremećena u slucaju takvog scenarija, koji je danas, na zalost, jedini kome se pruza sansa.

4) Zbog toga, poslednji je trenutak da se ovo ozbiljno prejudiciranje krajnjeg resenja zaustavi, da se vratimo konceptu Rezolucije 1244 i da iznova definisemo put ka njenom autenticnom sprovođenju.

Prvi uslov za ovo jeste da odmah otpocnu ozbiljni razgovori o ukljucivanju Srbije i Srbije i Crne Gore u sve vazne odluke koje se ticu buduceg statusa Kosova, a koje se donose vec sada. To se pre svega odnosi na pitanja bezbednosti (vojska i policija, kontrola granice), pravnog i ekonomskog poretka, odnosa centralne vlasti u Beogradu i vlasti u Pristini, odnosa Pristine prema srpskoj zajednici na Kosovu, odnosa Beograda prema srpskoj zajednici na Kosovu itd.

Neophodno je utvrditi datum vracanja bezbednosnog kontigenta maticne drzave, predvidjenog Rezolucijom 1244, jer to je gest na kome se u Srbiji i Jugoslaviji meri iskrenost medjunarodne zajednice. Osim toga, taj cin bi predstavljao psiholosko ohrabrenje za malobrojne preostale Srbe na Kosovu, i bez sumnje, ubrzao povratak proteranih Srba. Posto postojeća prava Srba i ostalog ne-albanskog stanovnistva sadržana u Privremenom ustavnom okviru, nisu dovela do povratka proteranih, a ni do veceg osećanja bezbednosti malobrojnih Srba koji nisu proterani, ocigledno je da ta prava treba pojacati i uciniti efikasnijima. Zbog toga, smatram neophodnim da se Srbima na Kosovu prizna status nacionalne zajednice, koja svoja prava ostvaruje preko svoje samouprave, uklopljene u pravno-politicki poredak Kosova, ali sa efikasnim kolektivnim pravima, a ne samo individualnim. Podsecam da su ovakva resenja i inace implementirana na mestima gde postoje etnicki problemi (BiH, Makedonija, Juzni Tirol, Olandska Ostrva...). Tacnije, na svim mestima osim na Kosovu i Metohiji. Uostalom i u mirovnom konceptu iz Rambujea je predvidjeno takvo resenje, a na taj koncept se eksplicitno poziva Rezolucija 1244 kada govori o finalnom statusu Kosova. Znam da ce ovi predlozi biti docekani sa prigovorom da albanska strana nece na njih pristati. Medjutim, pitanje je da li se pri resavanju teskog problema Kosova sme uvazavati volja samo jedne strane? I kakve to posledice po stabilnost regiona moze da ima? Slozicete se, stabilno i trajno ce biti samo ono resenje koje uvazava interese obe strane.

Postovana gospodo,

Veoma sam zabrinut onim sto se dogadja u vezi sa Kosovom i Metohijom, i jos vise, onim sto vidim da ce se u neposrednoj buducnosti dogadjati. Grese svi koji misle da to moze proci bez dramaticnih posledica. Moj osnovni interes, kao i interes reformske Vlade u Beogradu, jeste da ocuvamo stabilnost regiona, efikasnu zastitu ljudskih prava, da bismo mogli uspesno resavati nagomilane ekonomske probleme, da bismo umanjili ogromno siromastvo naseg stanovnistva i da bismo sto pre ispunili uslove za evropsku integraciju. Svi ovi ambiciozni ciljevi mogu da budu ponisteni ako se u pogledu resavanja problema Kosova bez odlaganja ne krene u trazenje zdravog kompromisa, koji ce uvazavati i legitimne interese Srbije i Srbije i Crne Gore, i srpske nacionalne zajednice na Kosovu i Metohiji.

Zbog velikog znacaja koje ovo pitanje ima za ceo Balkan i za medjunarodnu zajednicu, ocekujem Vasu paznju i podrsku.

Intervju Zorana Djindjica "Glasu Amerike"

PRAVI TRENUTAK

"Nakon konstituisanja drzave Srbije i Crne Gore nas glavni nacionalni prioritet je status Kosova", izjavio je srpski premijer Zoran Djindjic u intervjuu za "Glas Amerike".

Ocenjujuci da je posle usvajanja Ustavne povelje nove zajednice "pravi trenutak" da se postavi pitanje konacnog resenja za Kosovo, Djindjic je objasnio da se bez tog resenja ne moze doneti "jedan logican ustav Srbije" niti planirati evropska integracije nase zemlje.

Djindjic je objasnio da statusno pitanje Kosova do sada nije energicnije postavljano jer se cekalo da se prvo resi pitanje Srbije i Crne Gore kako ono ne bi "omelo tu dinamiku dogovaranja".

"Ipak je drugacija pozicija ako mi razgovaramo kao zajednica Srbije i Crne Gore, a drugacija je ako nemamo resen status, jer je tada nasa medjunarodna pozicija mnogo slabija", objasnio je on.

Na pitanje nije li danasnja sednica Saveta bezbednosti UN, na kojoj ce govoriti i sef misije UN na Kosovu Mihael Stajner, bila dobra prilika da Srbija predstavi svoj drzavni plan za Kosovo, Djindjic je ocenio da je "kasno da se u senci iracke krize pokrene ozbiljno jedna tema" i da se predstavljanje te strategije priprema za maj ili jun, kada se navrsavaju cetiri

godine prisustva UNMIK- a u Pokrajini. Vreme do tada, po predsedniku srpske vlade, treba iskoristiti da se animira medjunarodno javno mnjenje i da se nasa pozicija objasni kroz licne kontakte politicara.

Djindjic je kao "cinicnu" ocenio "pricu o tome da su prava Beograda sadrzana u pravima malobrojnih Srba koji jos nisu proterani i da ce njihova prava biti zadovoljena ako oni mogu da zive a da ih neko ne ubija svakoga dana".

"Podrazumeva se da gradjani srpske nacionalnosti na Kosovu i Metohiji i oni koji su proterani zasluzuju bezbednost, slobodu kretanja i sva ona prava koja nemaju, ali cak i da ih dobiju, to jos nije dovoljno", kazao je Djindjic i objasnio da "govori o drzavnim pravima Srbije i Jugoslavije koja su statusno mnogo vise nego samo prava pojedinacnih gradjana srpske nacionalnosti".

Objasnjavajući da trazi da se rasprava otvori o obe teme, Djindjic je naveo da "neprihvatanje toga znaci rusenje i dejtonskog principa kolektivnih prava primenjenog u Bosni, i principa koji je primenjen u Makedoniji, i principa koji vase u mnogim zemljama u kojima su etnicka i teritorijalna prava izmesana".

"I ako mi neko sad kaze da Kosovo treba da bude izuzetak u odnosu na sve te druge situacije, ja ne razumem argumente zbog cega bi to bilo tako", izjavio je Djindjic.

(Tanjug)

Visoki predstavnik Evropske unije u zvanicnoj poseti Beogradu izrazio zadovoljstvo EU zbog proglašavanja Srbije i Crne Gore

SOLANA I DJINDJIC OPRECNO O RASPRAVI O STATUSU KOSOVA

Beograd 7.02,2003- Visoki predstavnik Evropske unije Havijer Solana porucio je juce u Beogradu da zajednica Srbija i Crna Gora treba sto pre da profunkcionise.

- Dosao sam sa jasnom porukom za sve: ulozen je napor da se naprave Povelja i Zakon, ali to sada mora da bude praceno brzom implementacijom - rekao je Solana novinarima posle razgovora sa premijerom Srbije Zoranom Djindjicem. Solana je preneo zadovoljstvo EU sto je Ustavna povelja konacno proglasena, dodajuci da je posao na njoj izradi "trajao duze od ocekivanog". On se juce susreo sa premijerima Srbije i Crne Gore Zoranom Djindjicem i Milom Djukanovicem, predsednikom SRJ Vojislavom Kostunicom i kandidatom za predsednika Srbije i Crne Gore Svetozarom Marovicem, te sa potpredsednikom Savezne vlade Mirosljubom Labusom.

- Premijer Srbije Zoran Djindjic i visoki predstavnik Evropske unije Havijer Solana su u Beogradu izneli oprecne stavove i poglede na problem Kosova i nacin njegovog resavanja.

"Mi u Beogradu ocekujemo da medjunarodna zajednica jasno kaze da ce u trazanju resenja statusa (Kosova), pozicija Beograda biti uvazavana i interesi Beograda biti ukljuceni u to i da ce to resenje predstavljati kompromis", rekao je Djindjic posle razgovora sa Solanom.

Ponavljajuci u vise navrata da Beograd u ovoj fazi trazi samo da razgovori o tome pocnu, Djindjic je rekao i da je resenje problema vazno i zbog toga sto ce Srbija uskoro dobiti novi ustav, a pitanje Kosova nije reseno.

"Nama treba trajno resenje koje ce doneti stabilnost. Ova privremena, kratka resenja ne uspevaju na Balkanu. Ovde se ne radi samo o statusu Kosova, vec i o statusu Srbije. Moramo da znamo kakav je status Srbije. Treba da pisemo ustav, a sta da kazemo o Kosovu u njemu? Da ne kazemo nista? Mislim da imamo pravo da znamo kakva je nasa drzava i niko nema prava da nam oduzme to pravo", rekao je Djindjic.

Sa druge strane, Solana je ponovio vise puta izrican stav evropskih diplomata da je pre utvrđivanja statusa Kosova neophodno uspostaviti standarde.

"Nismo za to da u ovom trenutku pocne razgovor o statusu Kosova. Zelimo da razgovaramo o standardima i to je pozicija EU. Za mene, Kosovo je vodjeno rezolucijom Saveta bezbednosti UN 1244. Kao EU, mi podrzavamo poziciju (sefa civilne misije UN Mihaela) Stajnera, a to je slogan koji je vise puta ponavljan, standardi pre statusa", rekao je Solana.

Premijer Srbije je na to odgovorio da "ne moze da razume stav" da sada nije trenutak da se pitanje Kosova otvori.

"Uvek je trenutak za strateska razmisljanja i za razmisljanja o ozbiljnim resenjima. Mozda nije trenutak za implementaciju, ali ne mogu da razumem da nije trenutak da se to pitanje postavi", rekao je Djindjic.

"Srbi na Kosovu zasluzuju da im budu priznata kolektivna prava. Kosovo treba da bude bazirano na dve velike nacionalne grupe - Srbima i Albancima i oni treba da saradjuju. Ako to ne funkcionise, onda da pocnemo da trazimo drugo resenje. Ali, haj'mo da prvo priznamo realnost, a to je da Srbi nisu samo gradjani, vec deo zajednice, a oni sada nisu priznati kao takvi", rekao je premijer.

Na pitanje da li ocekuje medjunarodnu konferenciju o Kosovu, Djindjic je rekao da je prvi korak da se ta tema nametne i da ocekuje da u maju ili junu pocnu ozbiljni razgovori o tome.

Premijer Srbije je dodao da Beograd "ima odredjene ideje kako taj kompromis moze da izgleda" i da za pocetak trazi da se o tome razgovara.

"U poslednje dve-tri godine, od dolaska medjunarodnih snaga na Kosovo, malo toga se promenilo. Treba nam jedan ozbiljan razgovor na tu temu i nas cilj je da kod medjunarodne zajednice nametnemo razgovor na tu temu. Kao prvo, ocekujemo ozbiljan razgovor o buducnosti Beograda, Pristine, regiona, a ne samo resavanje dnevnih problema", rekao je Djindjic.

On je upozorio da se dnevnim odlukama na Kosovu to pitanje prejudicira i da se sada "prakticno stvaraju institucije, koje kada budu stvorene, ne ostavljaju nikakav prostor za neke preterane kompromise u buducnosti".

U cilju nametanja pitanja Kosova, Djindjic je liderima desetak najuticajnijih zemalja uputio pismo, a danas je najavio i pismo Savetu bezbednosti UN "kada vidi saopstenje sa danasnje sednice".

On je preneo da je od americke administracije dobio odgovor na svoje pismo u kojem se od Beograda trazi da se pitanje Kosova ne pokrece sada, jer je paznja fokusirana na drugu temu.

"Ja samo kandidujem ovu temu za razmišljanje, jer se za dve godine ovo pitanje nije pokrenulo sa mrtve tacke. Ne bi smelo da se dogodi da se pitanje trajne stabilnosti Balkana stavi pod tepih zbog nekih drugih svetskih kriza", rekao je Djindjic.

Premijer Srbije je odbacio tvrdnje da njegove ideje o Kosovu prete stabilnosti pokrajini i regionu, isticuci da se njegova politika o Kosovu bazira na Rezoluciji Saveta bezbednosti.

"Ako je Rezolucija pretnja regionu, onda sam i ja deo toga. Nisam za izbegavanje problema, jer to nije resenje problema. Na Kosovu nijedan problem nije resen u prethodne dve-tri godine i vidim nove probleme koji nailaze. Nezavisnost Kosova je veliki problem, i konceptijski i prakticno", odgovorio je Djindjic.

JA RESAVAM PROBLEME

Na pitanje da li postoji mogucnost da zbog insistiranja na resavanju statusa Kosova, izgubi podrsku u medjunarodnoj zajednici, Djindjic je odgovorio da mu podrška ne treba ako ona znaci izbegavanje resavanja problema.

"Ja sam i ranije govorio. Moj posao nije da budem popularan, ni ovde (u Srbiji), ni u medjunarodnoj zajednici. Moj zadatak je da resavam probleme".

GLAVE U PESKU

"Medjunarodna zajednica je uljulkana u strategiju zabadanja glave u pesak i zatvaranja ociju pred problemom. Moj cilj je da probudim medjunarodnu zajednicu i da kazem da nista ne resava odlaganje problema, jer za dve-tri godine taj problem ce da nas snadje uvecan i onda, mozda, nece biti prilike da se nadju sredstva za njegovo resenje", rekao je Zoran Djindjic.

NAMA TREBA TRAJNO RESENJE KOJE CE DONETI STABILNOST

- Kada pricamo o vracanju srpske policije i vojske, onda se govori da se stanje nije popravilo, a kada se podnose izvestaji UN, onda se kaze da se stanje veoma popravilo - rekao je Djindjic i istakao da je resenje problema vazno i zbog toga sto ce Srbija uskoro dobiti novi ustav, a pitanje Kosova nije reseno.

Srpski premijer o Kosovu

DJINDJIC: PREKRAJANJE GRANICA VODI U HAOS

Sarajevo, 7. februara (*Tanjug*)

Srpski premijer Zoran Djindjic izrazio je zabrinutost zbog toga sto se, kako je rekao, na osnovu etnickog prava jedne velike etnicke zajednice, koja je zvanicno jos unutar srpske drzave, govori u citavom svetu o njenom otcepljenju, aludirajuci tom ocenom na albansku zajednicu na Kosovu.

Djindjic je u politickom magazinu "Posteno govoreci", emitovanom sinoc na Televiziji Bosne i Hercegovine, naveo "da imamo Dejton, kao primer drugog pristupa, gde se kaze da su administrativne granice jedne republike medjunarodno garantovane, a da sve etnicke zajednice treba svoja prava da ostvaruju unutar te drzave odredjenim instrumentima". Izrazavajuci podrsku Dejtonskom sporazumu, Djindjic je rekao da "prekranje granica na osnovu etnickih prava vodi u potpuni haos, kao sto je to vodilo i 90-ih godina". "Kako mi sutra mozemo da kazemo - granice Makedonije su nepovredive, granice Bosne i Hercegovine su nepovredive, ako smo na jednom primeru, a to je Kosovo, rekli - pa mozda moze i drugacije. Ako neko ide u tom pravcu mora biti svestan i posledica", upozorio je Djindjic.

On je zatim rekao da nema ni zelju ni moc da te posledice sprovede, niti da ospori Dejtonski sporazum. "Ja upozoravam da ce se nesto desiti ako oni danas vrlo lakomisljeno govore 'pa nije vazno ako Kosovo treba da bude nezavisno, pa sta da radimo, neka bude'. Sutra ce da kazu - nismo znali da je to pocetak jedne lancane reakcije, koja ce citav Balkan vratiti na 1990. godinu", upozorio je Djindjic.

Kofi Anan, generalni sekretar UN, o Kosmetu

NASILJE NAD SRBIMA JOS TRAJE

NJUIORK (*Beta*) - Generalni sekretar UN Kofi Anan ocenio je da su sirenje civilne misije UN na severnu Kosovsku Mitrovicu i imenovanje sudija i tuzilaca iz redova manjinskih zajednica primeri znacajnih pomaka ostvarenih na Kosovu do kraja prosle godine, ali i koristi konstruktivnog dijaloga sa vlastima u Beogradu.

"Prilikom posete Pristini u novembru prosle godine podstakao sam celnike prelaznih institucija da zapocnu direktni dijalog sa SRJ o pitanjima od prakticnog znacaja za obe strane. Nadamo se da ce Beograd uraditi svoj deo posla u podsticanju dijaloga", navodi se u izvestaju o radu Unmika, o kome se raspravljalo na jucerasnjoj sednici Saveta bezbednosti.

Anan je u izvestaju kao znacajne pomake postignute do kraja prosle godine naveo jos odrzavanje drugih opstinskih izbora i pocetak prenosnja izbornog procesa pod kontrolu lokalnih vlasti, ali i dodao da je Kosovo i dalje prilicno daleko od postizanja zacrtanih ciljeva i normi.

Godinu dana nakon osnivanja prelaznih institucija samouprave ostalo je mnogo toga sto treba cda se izgrade efikasne, reprezentativne, transparentne i odgovorne institucije sa znacajnim ucescem predstavnika manjinskih zajednica u civilnom sektoru, navodi se u izvestaju u koji je Beta imala uvid. Princip "standardi pre statusa" i dalje vazi, a prelazne institucije politicki lideri, sluzbenici, civilni sektor i stanovnistvo uopste treba da se okrenu zacrtanim merilima i prihvate ih kao svoja, dodaje se. "Zabrinut sam zbog nasilja unutar zajednice kosovskih Albanaca kao i zbog nasilja nad kosovskim Srbima koje i dalje postoji. To je jedna od oblasti u kojoj lokalne institucije i njihovi lideri mogu uticati na stvaranje klime za vladavinu zakona tako sto ce osuditi svako nasilje i glasno podrzati napore policije i sudstva", naveo je Anan.

Dejan Sahovic, ambasador SCG u UN, rekao je da bi svako resenje koje nije prihvatljivo za sve strane moglo da destabilizuje i nasu zemlju i region u celini.

- Mi ne mozemo a da se iskreno ne zabrinemo zbog nacina ponasanja u poslednjih nekoliko godina koji nas je potpuno iskljucio iz ovog procesa i sa zaljenjem mogu da konstatujem da dolazak demokratskih snaga na vlast nije uticao na promenu odnosa prema nama - rekao je Sahovic. On je podsetio da mnoge odredbe iz Rezolucije 1244 SB UN nisu ispunjene, a medju njima i ona o povratku odredjenog broja vojnika i policajaca na Kosmet, nepostovanje suvereniteta i teritorijalnog integriteta nase zemlje u pokrajini, onemogucavanje povratka raseljenih na Kosmet, nepostojanje slobode kretanja...

Sahovic je dodao da je uloga parlamentarnih predstavnika Srba na Kosmetu "srozana na cistu dekoraciju, te da su oni svakodnevno izloženi napadima albanskih parlamentaraca". On je porucio medjunarodnoj zajednici da ako iskreno zeli da ostvari multietnicko drustvo na Kosmetu nema boljeg partnera od Beograda.

Rec Nebojse Covica na jucerasnjoj sednici Saveta bezbednosti UN

STAJNER POVREMENO GRUBO KRISI DOGOVORE

U trenutku kada sa svih strana pristizu razlicite izjave i vizije o buducnosti Kosova i Metohije, obracam Vam se iskreno zabrinut jer smatram da bi svako resenje koje nije prihvatljivo za sve strane moglo da destabilizuje i nasu zemlju i region u celini. Mi ne mozemo a da se iskreno ne zabrinemo zbog nacina ponasanja u poslednjih nekoliko godina prema nama koji nas je potpuno iskljucio iz ovog procesa i ja sa zaljenjem mogu da konstatujem da svrgavanje Milosevica i dolazak demokratskih snaga na vlast nisu uticali na promenu odnosa prema nama.

Rezolucija Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija broj 1244, na koju se veoma cesto svi pozivamo, jasno nalaze da ce se dogovoreni broj vojnika i policajaca vratiti na Kosovo i Metohiju nakon potpunog povlacenja u junu 1999. Uprkos tome, sada, tri i po godine nakon okoncanja sukoba i njihovog povlacenja iz Pokrajine, svaki nas pokusaj pozivanja na ovu odredbu Rezolucije 1244 se smatra provokacijom. Rezolucija poziva na puno postovanje suvereniteta i teritorijalnog integriteta Jugoslavije. Medjutim, sve sto je administracija Unmika preduzela na Kosovu i Metohiji poslednjih nekoliko godina cinjeno je sa namerom da se stvori potpuno odvojen sistem koji nema apsolutno nikakve veze sa ostatkom Jugoslavije, odnosno drzavne zajednice Srbija i Crna Gora.

Na Kosovu i Metohiji se prave planovi i donose odluke u vezi sa privatizacijom preduzeca u drzavnoj i drustvenoj svojini, iako se radi o vlasnistvu jugoslovenskih i srpskih preduzeca. Istovremeno, mi se smatramo obavezanim da placamo kamate za 1,4 milijarde dolara spoljnog duga, iako Unmik odbija svaki razgovor o nasim pravima u vezi sa ovom imovinom.

Specijalni predstavnik generalnog sekretara Ujedinjenih nacija uporno ne sprovodi ono na sta se obavezao nedavno postignutim sporazumima i povremeno grubo krši ove obaveze, kao i ono na sta se u pisanoj formi obavezao njegov prethodnik. Imajuci ovo u vidu, kako da krenemo dalje? Kako da se obavezemo na nove dogovore i svoje obaveze sprovedemo u potpunosti ako verujemo da ce nas sagovornik izokrenuti ili ignorisati svoje, pogotovo sto se, svaki put kada sa njim teskom mukom postignemo sporazum, suocimo sa ostrom kritikom u domacoj javnosti?

Zeleo bih takodje da istaknem da mnogi predstavnici medjunarodne zajednice, iz raznoraznih razloga, dramatično preuvelicavaju napredak postignut u dostizanju standarda koje smo svi zajedno, pre nesto manje od godinu dana, zdušno pozdravili. Oni se pozivaju na taj navodno postignuti napredak kako bi opravdali znacajno smanjenje medjunarodnog vojnog i civilnog prisustva na Kosovu i Metohiji. Za tri i po godine, u kojima je svaka sledeca proglašavana "godinom povratka", omoguceno je da se samo dva procenta od 250.000 interno raseljenih Srba i ostalih nealbanaaca vrati svojim domovima. Gledajuci rastuce kolone albanskih izbeglica, svet je 1999. sa pravom govorio o humanitarnoj katastrofi. Sa povratkom desetina hiljada albanskih izbeglica svojim domovima, Srbi i ostali nealbanci su primorani da napuste svoje. Jedna humanitarna katastrofa zamenjena je drugom, koja traje vise od tri i po godine. Na Kosovu i Metohiji ne postoji sloboda kretanja. Srbi u ovoj pokrajini mogu da komuniciraju samo u okviru svoje nacionalne zajednice. Zbijeni u male enklave i okruženi albanskom vecinom, etnicki Srbi zive u svojim malim getima u stalnom strahu jer znaju da ce, svaki put kada pokusaju da kroce van enklave, u najboljem slucaju biti suoceni sa zastrasivanjem i napadima. Broj napada sa nanosenjem teskih telesnih povreda se sa 274 u 2001. godini povecao na 454 napada u 2002. Isto tako se povecao i broj paljevina i zastrasivanje manjinskih zajednica. Sa zaljenjem Vam skrecem paznju na to da su, u svega par slucajeva i to kada su bili izloženi velikom pritisku medjunarodne zajednice, albanski politicari, tiho i neubedljivo, osudili nasilnicke postupke svojih sunarodnika prema Srbima.

Uloga parlamentarnih predstavnika Srba na Kosovu i Metohiji srozana je na cistu dekoraciju i oni su svakodnevno izloženi napadima albanskih parlamentaraca, protivno svim principima civilizovanog demokratskog ponasanja.

Da bismo sagledali pravu i realnu sliku stanja na Kosovu i Metohiji nakon gotovo cetiri godine medjunarodnog angazovanja potrebno je da najzad saznamo kriterijume za vrednovanje napretka postignutog u ostvarivanju standarda multietnickog drustva. Zabrinjava nas stalno smanjenje vojnog potencijala na Kosovu i Metohiji sa obrazlozenjem da je to rezultat dostignutog stepena bezbednosti. Istovremeno, nema povratka interno raseljenih lica uz obrazlozenje da bezbednosne prilike to ne dozvoljavaju. Ovo su potpuno zbunjucuci kriterijumi za ocenu dostignutih standarda. Nasa analiza treba da bude zajednicka i objektivna, jer samo tako mozemo dostici cilj kome svi tezimo.

Ja medjunarodnoj zajednici upucujem sledeca pitanja: Da li ste vi spremni da objektivno, korektno i iskreno procenite situaciju na Kosovu i Metohiji? Da li ste vi istinski opredeljeni da ostanete na Kosovu i Metohiji ma koliko dugo to bilo potrebno i da li ste spremni da preduzmete sve korake, ponavljam sve korake neophodne da se stvori istinski multietnicko drustvo na Kosovu i Metohiji? Ako jeste, uveravam Vas da nemate boljeg partnera u ovom osjetljivom poslu nego sto je to Beograd. Medjutim, ako zelite da dignete ruke i pobegnute od svega pre nego sto ovaj posao uspesno privedete kraju, ili nameravate da nametnete skoje ce zadovoljiti samo jednu etnicku grupu, Vi cete time destabilizovati i moju zemlju i celi Balkan i oziveti rizike sa kojima su se nasi narodi suocavali proteklih deset godina. Izlaganje potpredsednika Vlade Srbije i predsednika

Savet bezbednosti Ujedinjenih nacija potvrdio Rezoluciju 1244 o Kosovu

O STATUSU KASNIJE

Njujork, 7. februara (**Tanjug**)

Savet bezbednosti Ujedinjenih nacija ocenio je u cetvrtak uvece da treba nastaviti sa punom i efikasnom primenom Rezolucije 1244, koja "ostaje osnova politike medjunarodne zajednice na Kosovu".

U predsednickom saopštenju, objavljenom posto je Savet saslušao izvestaj specijalnog predstavnika generalnog sekretara UN Mihaela Stajnera o tromesečnom radu UNMIK-a na Kosovu, podržani su prioritetni zadaci u koje su uključeni i funkcionisanje demokratskih institucija, vladavina prava, sloboda kretanja, povratak izbeglica.

"Ostvarivanje ovih ciljeva je od sustinske vaznosti za zapocinjavanje politickog procesa usmerenog na odredjivanje buducnosti Kosova, u skladu sa Rezolucijom 1244", kaze se u saopštenju.

Savet, dodaje se u saopštenju, odbacuje pokusaje pojedinaca u regionu da ostvare vlastite politicke ciljeve u vezi sa pitanjem buducnosti Kosova.

U raspravi posle Stajnerovog izlaganja, clanovi Saveta su podržali stav o neophodnosti ostvarivanja postavljenih standarda pre razgovora o konacnom statusu Kosova. Ocenjeno je da je Kosovo jos uvek veoma daleko od multietnicnosti, i da nije vreme za razgovore o nezavisnosti ili o konacnom statusu Kosova.

Clanovi Saveta su istakli da pokusaji razgovora o konacnom statusu pokrajine nisu od pomoci u ovom trenutku, ocenjujuci da je "svaka unilateralna deklaracija Skupstine Kosova koja bi se ticala statusa Kosova neprihvatljiva" jer bi destabilizovala region. Istovremeno, ocenjeno je i da potezi Beograda moraju biti u skladu sa Rezolucijom 1244.

Ambasador Srbije i Crne Gore pri UN Dejan Sahovic je na sednici Saveta istakao znacaj usvajanja Ustavne povelje kao elementa koji ce doprineti stabilizaciji u zemlji i regionu, dodavši da "Ustavna povelja nece uticati na identitet ili na medjunarodni pravni subjektivitet drzave, a svi dokumenti, ukljucujuci Rezoluciju 1244, ce se primenjivati".

U vezi sa aktuelnom situacijom na Kosovu, Sahovic je ukazao "da je ona daleko od zadovoljavajuće", pozivajuci se tom prilikom i na izvestaje generalnog sekretara UN. "Neke od inicijativa, kao sto je decentralizacija, nisu otisle dalje od najave", rekao je on i zatražio da se UNMIK na tome ozbiljno angazuje.

Ambasador Sahovic je istakao da su pokusaji "dobijanja sustinske autonomije Kosova korak dalje od koncepta autonomije koji je dogovoren, cemu doprinose i neke odluke UNMIK-a, a postoje snazni pokusaji privremenih institucija Kosova da izadju iz okvira svojih nadležnosti tezeci ka nezavisnosti".

Ukazujuci na taj problem, Sahovic je kao primer naveo inicijativu pokrenutu nedavno u Skupstini Kosova da se donese Deklaracija o nezavisnosti.

"Trend klizanja u nezavisnost mora da se prekine. Nas motiv da se razgovara o statusu Kosova je upravo podstaknut desavanjima na terenu koja idu u nezelenom pravcu", rekao je Sahovic clanovima Saveta bezbednosti.

Izjava Mihaela Stajnera

NIJE VREME ZA DEKLARACIJU O NEZAVISNOSTI

Pristina, 7. februara (**Tanjug**)

Sef UNMIK-a Mihael Stajner izjavio je danas Radio-televiziji Kosova da su clanovi Saveta bezbednosti UN uputili jasnu poruku poslanicima Skupstine Kosova i Metohije da se ne bave stvarima za koje nije vreme i da ne usvajaju deklaraciju o nezavisnosti.

On je istakao da su borba protiv organizovanog kriminala i korupcije i funkcionisanje institucija glavna pitanja kojima zvanicnici Kosova treba da se bave.

DALI SMO UMLJE ZA BEZUMLJE

U manastiru Zica završen je dvodnevni (4 i 5 Januara) simpozijum posvecen zivotu i delu svetog vladike Nikolaja Velimirovica, cije su mosti privremeno prenesene iz rodnog Lelica u ovaj mnastir.

O zivotu i bogatom delu vladike Nikolaja govorili su mitropolit Amfilohije Radovic, Vladika Artemije, mitropolit dobro - bosanski Nikolaj, vladika sumadijski Jovan, iguman Danilo Ljubostinja iz manastira Peroja- Pula, iguman Ostroškog manastira Jovan, mitropolit Velesko-povardarski Jovan, Dr. Zan - Klod Larse iz Pariza, Andrej Sestakov iz Moskve, Vladika branicevski Ignjatije, Dr. Ljubisa Folic, arhitekta iz Beograda, Dr. Dragisa Bojovic iz Pristine, prof. Dr. Radovan Bigovic iz Beograda, protojerej Stamatije Sklaris iz Atine, arhimandrit Makarije iz Jerusalimske patrijarsije, jeromonah Irinej Dobrijevic iz Vasingtona, prof. Dr. Vladan Perisic iz Beograda, jeromonah Dr. Maksim Vasiljevic iz Srbinja, jerej Velibor Dzomic iz Podgorice, protojerej Milutin Timotijevic, rektor Bogoslovlje, djak Vladike Nikolaja, Samjuel Avijatar iz Jerusalima i pisac Antonije Djuric.

Organizator i domacin ovog skupa bio je vladika Atanasije Jevtic

Na Badnji dan u Zickom hramu kršteno je oko 500 dusa uglavnom dece i mladih ljudi.

Donosimo govor Antonija Djurica

Ogresili smo se o tebe Vladiko! Zato smo te u Lelicu

dočekivali na kolenima, moleći Boga da nam oprosti. Prastaj i ti Vladiko.

Nisi se Ti udaljio od nas, mi smo se udaljili od Tebe. Samo se nama može dogoditi da nam zabluda bude bliza od stvarnosti, zagonetka od resenja, slepilo od jasnog vida, magla od čistog horizonta, samo nama mogu biti blizi ljudi sa imenom i prezimenom i srednjim slovom oca i majke, samo se nama može dogoditi da damo veru za veceru, umlje za

bezumlje.

Nicem ne mozemo da se opravdamo, Vladiko. I zato istemo milost Boziju.

Ogresili smo se o Tvoju zavetnu poruku Srbima, izgovorenu u sudbonosnom vremenu i iskazanu samo u jednoj recenici; " Ne bio ti covjek bez pameti putovadja, ni Srbin bez vere ortak!"

Nije to bila samo poruka, to je bio vapaj.

Onaj deo naroda, onaj molitveni deo, koji je Jevandjelje nosio u srcu, koji nikad nije posegao za tudjim, nije dizao ruke na zarobljene i nemocene, na zene i decu, i koji je uvek težio miru, okovan strahovima od umobolne komunisticke ideologije, koja je zarila i palila, ubijala i tamnicila, povukao se u sebe, nastojeci da dusu svojoj odrzi u moralnoj cistoti.

A ortakluka je bilo, Vladiko, igralo satanisticko kolo i zaklinjalo se onom nepomeniku da s njegovog puta nece skrenuti. Zaklinju se i danas, iako jos nisu saznali njegovo pravo ime i prezime, a poslednja verzija glasi da se zove Jozef Klajn i da je poljski Jevrej. U tom kolu igrali akademici, pisci, sveštenici iz onog ukletog udruzenja.

Da nije bilo ortakluka, ne bi se komunisticko zlo odzalo vise od pola veka. Bilans te vladavine je zastrasujuci: sve sto su umni i cestiti Srbi vekovima stvarali, cuvali, negovali, obnavljali, branili - komunisti su unistili, razorili, osakatili, iskomadali, podelili, prodali. Za oca nacije nudili su se protuve i probisveti, ubice i agenti, staljinisti i lenjinisti, komesari i pravoslavni ateisti - kako sebe nazivaju oni koji su davno sisli sa Svetosavskog puta i zasli u bespuce.

Da je komunisticka ideologija umobolna, prvi je, Vladiko sveti, rekao jedan od Tvojih bliskih saradnika i postovaoca, sindjel Jovan Rapajic. Na seminaru za mlade bogoslove u manastiru Kalenicu, daleke 1943 godine, na molbu golobradih decaka da definise fasizam i komunizam, ovako je odgovorio: " Deco moja, fasizam tumacite kao tesku upalu pluca i slepilo od mrznje, a komunizam kao tesku upalu mozga,"

Ovi sa teskom upalom pluca, liseni straha od Boga i ispunjeni mrzjom prema drugim narodima, ubili su za vreme cetvorogodisnje okupacije blizu 80 hiljada Srba, dok su komunisti po zavrsetku rata ubili pet puta vise, a prema izvestaju ministra Rankovica u prvih pet godina njihove vladavine utamniceno je blizu cetiri miliona dusa.

Njihova Zrtva bio je sindjel Rapajic.

Niko kao Ti, Vladiko, nije tako potresno i tako istinito, i tako jasno, i tako bolno objasnio uzroke aprilskog sloma i raspada zajednicke drzave; imali smo, rekao si, skolu bez vere, politiku bez postenja, vojsku bez rodoljublja, drzavu bez Bozijeg blagoslova.

Posledice su bile katastrofalne: cetiri godine su besnele vatrene oluje, odjekivali sindziri, radile fabrike smrti, gasena vekovna srpska ognjista, umnozavana gubilista i logori, kosena nova Zrtvena polja, reke valjale srpske glave, pila se srpska krv, na srpskim kucama vijorili se crni barjaci.. .

Iz zatocenstva, pod nemackom strazom, stigao je Tvoj novi vapaj, Vladiko: " Neka se svako vrati Bogu i sebi; neka niko ne bude van Boga i van sebe da ga ne bi poklopila jeziva tama tudjinska sa lepim imenom i sarenom odecom."

Posle su, Vladiko, stigle Tvoje pouke kroz tamnicki prozor, ali nije vredelo: Srbi su tada uveliko igrali kolo bratstva i jedinstva sa svojim ubicama!

Obistinilo se, Vladiko, ono sto si nas upozoravao: pokrila nas je jeziva tama tudjinska - tudja cizma gazi srpsku zemlju, Kosovo je ponovo raspeto, oteli su nam dragulje srpskih zemalja, na Prevlaci se vijori hrvatska zastava i albanska ce se, prete nam, uskoro zavijoriti na adi Bojani i Ulcinju; u Raskoj oblasti Srbi prodaju kuce u strahu od novih progona. Strepeo si, Vladiko, od pitanja sta ce biti s nama kad ode onaj nepomenik - da li ce se otvoriti novi Jasenovac i nova Jadovna, nove Gline i nove tragedije na Kosovu i Metohiji; hoce li Srbi biti sposobni da se odupru zlu ili su sposobni samo za strancarenje.

Srbi i danas strancare, cestiti Vladiko. U mocnoj i velikoj Americi sa 250 miliona dusa postoje samo tri stranke, u maloj Srbiji vise od tri stotine, uz dve hiljade udruzenja i nevladinih organizacija, od kojih su se neke pretvorile u razne servise. Ovde jedan drugog pobedjuje, a zajedno ne pobeduju zlo koje nam je u nasledje ostavila komunisticka vladavina i novo zlo koje nas je snaslo. Svi na izborima obecavaju pobedu, a ni jednog nisam cuo da kaze ako Bog da.

Komunizam jeste pao, ali se komunisti sjajno drze - evo ih u predsednistvu vlade, u parlamentu, medju ministrima, ambasadorima, gradonacelnicima, odbornicima. Mozda ce neko reci da su to bivsi komunisti i tako upasti u novu zabludu i prevaru. Moze neko biti bivsi ministar, bivsi ambasador, bivsi predsednik vlade, ali bivsi komunistataj pojam treba izbrisati iz naseg recnika! Ko je dugo i u slast jeo na toj ideoloskoj trpezi, zauvek je otrovan..

Jos ovom zemljom koracaju knezovi tame. I danas bi, siguran sam, Vladika Nikolaj, ponovio predjasnje reci da nam je skola bez vere, politika bez postenja, drzava bez Bozijeg blagoslova.

Komunizam nije incident, nije slucaj, ni gradonosni oblak koji se srucio na plodne njive, nije ni mutan talas koji je zapljusnuo zemlju i uznemirio ljude: komunizam je izvoriste najveceg ljudskog zla. A zlo jos traje. Pre nekoliko dana u jednoj televiziskoj emisiji pitali Brozovog generala zasto su komunisti, kad su se docepali vlasti, bili tako nemilosrdni, zasto su ubijali neistomisljenike, srpske domacine. General iskreno odgovorio: ma koliko da si uh pobili - malo je ; trebalo je mnogo vise ljudi da pobiju.

Komunizam, da ponovim, nije incident, nije slucaj, nije gradonosni oblak iza koga ubrzo naidje sunce. Komunizam je neprekidna tama.

Jedan drugi general, koji na svojo dusi nosi najmanje deset hiljada pobijenih Srba, svako vece seta ulicama Beograda. Brozovi dzelat setaju gradovima Srbije, a mi brbljamo o promenama! Ortakluk jos traje.!

A u nesrecnoj Srbiji, razorenoj, opljackanoj, osakacenoj, ponizenoj, osramocenoj zaslugom komunista, nema grada i varosice bez masovne grobnice komunistickih zrtava.

Otuda mnoga pitanja ostaju otvorena.

Moze li se na lobanjama i kostima nevino pobijenih utemeljiti drzava?

Moze li se govoriti o pravdi a ne vratiti imovinu koju su komunisti oteli od crkve naroda?

Moze li se govoriti o slobodama i demokratiji dok Brozovi dzelat slobodno setaju?

Moze li biti: ubili, utamnucili, osakatali, opljackali i - nikom nista!?

Rusi su nedavno otvorili gulage da bi narod mogao da vidi mucilista u kojima su stradali milioni ljudi.

Cesi su u prvoj godini demokratske vladavine, posle pada komunizma, izveli na sud zlocince i vratili narodu i crkvi otetu imovinu.

U Sloveniji pripremaju sudjenje komunistickim dzelatima.

Vatikan je otvorio arhiv pape Pija Dvanastog iz koga ce se videti njegova prjava uloga. Zna se da je ovaj papa patoloski mrzeo Srbe i Jevreje.

Arhiv Josipa Broza jos je pod sedam pecata! Novoj vlasti ne pada na pamet da ga otvori!

Mi jos strancarimo i nadamo se Bozijem blagoslovu.

Da bismo stekli pravo na nadu u Boziji blagoslov, moramo otkopati masovne grobnice, opojiti i sahraniti zrtve onako kako dolikuje ljudima. Treba im i vecni beleg podici. I na njemu uklesati ovu poruku: Vi koji gledate ovu sliku srpske tragedije, vi koji ste potomci onih koji su ovo ucinili i vi koji ste potomci onih kojima je ovo ucinjeno, znajte; krv koja je pala iz ovih tela obojila je srpsku stvarnost do danasnjeg dana. Da se ovo sto gledate nije dogodilo, srpska stvarnost bi bila drukcija. I, zato: svi vi koji jeste i koji niste ucestvovali u ovome, vi koji gledate i vi koji odvracate pogled, spomenite Boga. Da oprost i da pomogne da nikad vise brat na brata ne digne ruku.

Sve one cijje su ruke okrvavljene izvesti pred sud Pravde, jer Bozijo Prvdi nema revansa!

Svu imovinu, koju su koministi oteli, vratiti predjasnjim vlasnicima, crkvi, Karadjordjevicima.

Zaustaviti masovno i samoubil;acko strancarenje.

Tek tada mozemo se s pravom nadati Bozijem blagoslovu.

Mozda se nesto i promenilo, Vladiko, mozda bi se moglo probirati nekoliko ljudi nesumnjive moralne cistote i sa jakom psiholoskom kicmom. Ali, Vladiko nas cestiti, prema tebi se gotovo nista nije promenilo. Ti si i dalje na nisanu. Iz tmine, iz nizine, iz kaljuge, iz potaje, podmuklo, komunisticki, kivni sto ne mogu da dosegnu do Tvojih visina, pokusavaju da te oblate. Pominju pomirenje i jezik ljubavi, a kipe od mrznje. Ne bi me iznenadilo ako bi u nekim novinama objavili da si sam sebe zatocio, da si nemacke okupatore molio da te opasu strazom, da si dobrovoljno, zajedno sa patrijarhom Gavrilom, otisao u zloglasni logor Dahau da bi posvedocio odanost Hitleru.. Narod zna istinu, Vladiko. I Bog zna istinu. Ali, nije ni njima lako: kad udju u knjizaru da se raspitaju za tvoje knjige - ponude im Tvoja dela; kad otvore radio - cuju Tvoj glas, kad otvore televizijski ekran - vide Te u Vladicanskoj mitri i cuju Tvoju propoved; ako zalutaju u hram - vide Tvoj lik na ikoni .. tek tada shvate da su intelektualni pigmeji i da su sve sto je u njima bilo najlepse potrosili sluzeci Brozu i njegovoj partiji i da sada kao isluzene intelektualne rage nikome vise nisu potrebni.

Postovane vladike, cestiti srpski monasi i svestenici, draga braco i sestre, Vladika Nikolaj je sumnjicavo gledao na one koji su na brzinu stekli veliko bogatstvo. Kad je uoci rata, dok je bio vladika Zicki, cuo da je jedan njegov prijatelj posle smrti, ostavio gomilu novca, ovako se, prema svedocenju njegovog sinovca, blazenopocivseg vladike Jovana, pomolio:" Gospode, Boze moj, pre nego sto dodje onaj cas da dusa moja izadje pred lice Tvoje ucini da umrem kao puki siromah." I umro je kao puki siromah. Jedino bogatstvo bila je jedna sarenica, tkana rukom njegove majke Katarine. Tom sarenicom pokrivao se u doba zatocenja u Ljubostinji, Voilovcima i u zloglasnom Dahau. Na toj sarenici je i preminuo u ruskom manastiru svetog Tihona u Americi.

A kada je , prema istom izvoru, obilazio buduci hram Svetog Save na Vracaru, Vladika je, posle prvog kruga, seo na kluppu da malo predahne. Prisao mu je jedan stari beogradski profesor koji ga je veoma postovao i voleo. Tom prilikom vodjen je kratak razgovor. Na pitanje da li se umorio, Vladika je uzvratilo:" Nisam se umorio, ali valja da covek malo predahne i da se iz one nizine zagleda u visine buduceg hrama." A na pitanje nije li pregolem hram, ovako je odgovorio:" Nije, zaslužio je Sveti sava i veci hram, ali se pitam cijim ce parama biti gradjen."

Voleo bih da ova Vladicina strepnja stigne do sluha nasih savremenika. I voleo bih da ove moje reci u zavrsnici prihvatite kao molbu: ne gradite hramove prljavim i krvavim parama! Zna se ko se i na koji nacin obogatilo u doba komunisticke vladavine. Najpouzdaniji su temelji onih hramova, gradjenih u nasem vremenu, sirotinjskim rukama vernika.

Prestanimo sa ortaklukom i trgovinom nacionalnim dobrima!

Ne daje se orden Svetog Save za dzak cimenta i gomilu cigalja! Taj orden se u Kraljevini Srbiji dodeljivao samo za podvige u prosveti.

U ovim danima, posvecenim svetom Vladiki Nikolaju, oduzujemo se gorostasu srpske duhovne i nacionalne misli.

Zaduzio nas je svojim delima, svojom istrajnom borbom za istinu, svojom nevidjenom patnjom u nemackim logorima i u izgnanstvu. Oduzio mu se i Milan Petrovic, pesnik izgnanstva. Oduzio mu se ovim epitafom:

"Proganjan pod krstom

od grada do grada,

Na izdaju tesku

Nikada ne prista,

I kad bi mu srce

Otvorili sada,

Videli bi u njemu

Srbiju i Hrista."

To je bio i ostao nas sveti Vladika Nikolaj.

Potomci sv. Save u Juznoj Africi

Ovde u Juznoafričkoj republici kazu da ima negde oko 5000 Srba. I u ostalim africkim zemljama (Bocvana, Zimbabve...) zivi izvestan broj srpskih porodica, a jedina srpska duhovna oaza na celom africkom kontinentu je crkva sv.apostola Tome u Johaneshburgu podignuta ljubavlju i trudom srpskoga naroda 1978. godine. U 25-ogodisnjoj istoriji ove crkve

nekoliko svestenika je radilo na ovoj velikoj njivi Gospodnjoj daleko oko 11000 km od rodne grude. U tom svom radu susretali su se sa raznim iskusenjima i problemima ali je ova svetinja opstala i dalje svetli celom srpskom rodu u Africi. U drugoj polovini 2002. godine crkva je opet bila bez svestenika, bogosluzenja, svetih tajni i svega onoga sto hrani dusu srpskog naroda ovde. Pocetkom decembra 2002.godine Srpska Patrijarsija u Beogradu poslala je novog svestenika kome je nalozila u poslusanje da na prvom mestu brine o duhovnim potrebama Srba u Juznoafričkoj republici i okolini. U crkvi su opet pocele redovno da se sluze svete liturgije i u decembru i januaru hram i crkvena sala su ponovo oziveli. Narod je za svoje krsne slave (Nikoljdan, Stevandan ,Jovanjdan...) donosio slavske kolace i zita u crkvu na osvecenje. Na Badnje vece hram je bio pun naroda na vecernjem bogosluzenju ,a posle sluzbe Bozije preslo se u crkvenu salu gde je po starom srpskom obicaju pretstavljena mala priredba o unosanju badnjaka u kucu (dete je bilo polozajnik ,a stariji covek domacin). Dok je taj program izvodjen pevale su se pesme "Oj badnjace, badnjace" i "Bozic, Bozic blagi dan", a u isto vreme na domacina i polozajnika narod je bacao pšenicu ,kukuruz...Zatim je svestenik osvestao badnjake, odrzao prigodnu besedu, a posle toga je narod ostao da praznuje Badnje vece do kasno u noc. Na Bozic u utorak, iako je bio radni dan u crkvi na svetoj Bozicnoj liturgiji se okupio veliki broj Srba.

Ove godine veliki Hriscanski praznik Bogojavljenje je pao u nedelju pa se i tada okupio iznenadjujuce veliki broj vernog naroda u crkvi koji su dosli da se Bogu pomole i da ponesu svojim kucama na blagoslov svetu Bogojavljenjsku vodicu. Posle svete liturgije odrzana je u crkvenoj sali godisnja skupstina na kojoj je formiran crkveni odbor i na kojoj su date smernice za dalji rad koji ce nadamo se biti na korist celokupnoj srpskoj zajednici u Africi.

Sledece nedelje srpski narod u Johannesburgu proslavio je svoga oca i osnivaca srpske crkve i srpskog pravoslavnog naroda svetitelja Savu po kome svi mi sa ponosom sebe nazivamo Svetosavskim narodom. Na svetoj liturgiji se opet okupio veliki broj naseg naroda, a posle svete liturgije svi zajedno smo presli u crkvenu salu i tu prvo osvestali slavski kolac i zito (domacin slave je bio crkveni odbor, jer se on i naziva crkvenoskolski odbor sveti Sava), a zatim su svi Srbi imali veliko duhovno zadovoljstvo i uzivali u programu koji su decica spremila ,a sve u slavu i cast svetoga oca Save. Deca su recitovala pesme, recitacije i monologe posvecene svetom Savi. Bilo ih je raznih uzrasta od 5 pa do 15 godina. Simpaticno je bilo cuti decicu koja nisu bas najsigurnija u znanju srpskog jezika, ali su se ipak potrudila i naucila odredjene delove pesama o svetom Savi (bilo je i nekoliko dece koja nisu znala srpski jezik pa su o svetom Savi govorila na engleskom). Dirljiv momenat je bio kada je ceo narod u crkvenoj sali na celu sa svojim svestenikom, skromnim crkvenim horom i decicom zapevao himnu svetom Savi "Uskliknimo s' ljubavlju". Za ova dva meseca od kada je u crkvi ponovo pocela da se sluze sveta liturgija, krsteno je osmoro odraslih i dece (od toga dvoje Afrikanaca), obavljeno jedno crkveno vencanje (ozenio se Srbini Vladimir sa Afrikankom iz Mozambika koja se zvala Deniz ,a na krstenju je dobila srpsko ime Danica). Sluzena su dva opela ,tri parastosa, izvrsena tri osvecenja srpskih kuca, obavljeno 17 svetih tajni ispovesti...U nedelju 2.februara posle sv.liturgije od 11 do 11-45 otpoceli smo casove veronauke za decu svih uzrasta koji ce se odrzavati nekad u crkvenoj sali ,a nekad u porti. Na prvom casu bilo je 16-oro dece. Taj isti dan u crkvi smo ustanovili pored celivajuce ikone stocic posvecen Srbima na Kosovu. Uz pomoc jedne srpske slikarke koja odnedavno zivi u Johannesburgu, na stocicu je kutija na kojoj je ona oslikala zlatnim bojama tri krsta i na prednjoj strani napisala "Prilog za nas stradalni srpski narod na mucenickom Kosovu i Metohiji", a na zadnjoj strani "Parohijani CSO sv.Sava u Johannesburgu". Stocic je ukrasen sajkacom, jednom srpskom pregacom sa Kosova (rucni rad) ,a na njemu je i uramljena slika srpske crkve na Kosovu.Svakog cetvrtka u crkvenoj kuci skromni hor ima probe na kojima usavršava liturgijsko pojanje,a u istoj kuci oformljena je crkvena biblioteka koja je svakodnevno na raspolaganju svima koji hoce jos vise da saznaju i nauce o svojoj svetoj pravoslavnoj veri. U nasu crkvu u Johannesburgu dolazi prilican broj Bugara. Rusi prave svoju crkvu u opštini Midrand (Johanesburg), a posvetili su je sv.Sergiju Radonjeskom. Treceg marta 2003. doci ce ruski vladika da osvesta ovu prelepu crkvu. Grci imaju nekoliko crkava u ovom delu zemlje, a u Juznoafričkoj republici i dva mitropolita (Johanesburga i Pretorije Serafima i Dobre Nade i Kejp Tauna Sergija). Svi izmedju sebe lepo saradjujemo i imamo bratsku ljubav u Hristu.

U ovoj godini smo planirali, ako Bog da, da nastavimo redovna bogosluzenja, da podmirujemo sve duhovne potrebe naroda koji se obraca svojoj crkvi, nekoliko duhovnih proslava sa prigodnim programom (Vaskrs ,Vidovdan ,sv.apostol Toma ,Nedelja Mironosica). Svesteniku i crkvenom odboru u ovom blagoslovenom poslu duhovnog uzrastanja srpskog naroda u Africi mnogo pomaze i kolo srpskih sestara "Kosovka devojka".Svi zajednicki i slozno radimo na ovoj nasusnoj potrebi priblizavanja svojoj pravoslavnoj veri i Bogu srpskoga naroda 11000km udaljenog od svoje matice.

Neka bi dao Bog molitvama sv.Save da ne posustanemo na ovom blagoslovenom poslu i neka bi nam dao snage da odolimo svim iskusenjima kojima neprijatelj Boziji podvrgava svako dobro delo ,a sve sto radimo da bude na korist srpske crkve i srpskog naroda u jednoj od najudaljenijih parohija srpske pravoslavne crkve na svetu.

Amin, daj Boze.

Jeromonah Pantelejmon (Jovanovic)

Srpska Pravoslavna Crkva sv.apostola Tome u Johannesburgu

Episkop Artemije primio predstavnike posmatracke misije EU

KADA CE NAM BITI ODOBRENA OBNOVA PORUSENIH CRKAVA I MANASTIRA

Gracanica, 10. februar 2003.

Danas je Episkop rasko-prizrenski i kosovsko-metohijski gospodin Artemije u prostorijama Episkopskog dvora u Gracanici primio sefa posmatracke misije Evropske Unije na Kosovu i Meothiji (EUMM) g. Maria Dotorija (Mario Dottori) sa saradnicima.

U razgovoru sa predstavnicima EU Episkop Artemije je govorio o teskom polozaju u kome se nalaze kosovko-metohijski Srbi. Vladika Artemije je podrzao inicijativu premijera Djindjica da se sto pre omoguci povratak institucija Srbije na Kosovo i Metohiju, naglasivši da je postojece stanje neprihvatljivo. Premijer Djindjic, rekao je vladika Artemije, samo

predstava predstavnice međunarodne zajednice na obecanja koja su preuzeta i na cijoj realizaciji se nista ne poduzima. Zapitan da li ima neku posebnu poruku koju bi prosledili u sediste EU u Briselu, vladika Artemije je rekao da ga interesuje da li ce ikada biti odobrena obnova neke porusene crkve ili manastira na Kosovu i Metohiji i ko ce u tome podrzati srpsku zajednicu.

VREME JE ZA SUSTINSKE PROMENE

Gracanica, 10. februar, 2003

U svom juceršnjem intervjuu Radiju Slobodna Evropa kosovski Ombudsman g. Marek Novicki izneo je pred javnost poraznu cinjenicu da je zbog ukupne situacije na Kosovu i Metohiji povratak prognanih Srba doveden u pitanje. Po Novickom moze se realno ocekivati povratak samo nekoliko hiljada Srba i to vecinom u sela, gde kaze "nece nikome smetati". Novicki dalje u svom intervjuu naglasava da je povratak u gradove sasvim neizvesan, ne samo zbog bezbednosti, vec i zato sto je Srbima oduzeta sva imovina.

Zaista se mora priznati da je retko koji medjunarodni predstavnik na Kosovu i Metohiji iskrenije izneo istinu o stvarnom stanju u Pokrajini. Dok predstavnici UNMIK-a i dalje obmanjuju javnost da se na Kosovu i Metohiji moze izgraditi demokratsko i multietnicko drustvo tolerisanjem albanskog etnickog nasilja i diskriminacije, srpski predstavnici, a narocito predstavnici Crkve vec godinama upozoravaju javnost da se na ovim prostorima gradi jedno drustvo u kome ce naposletku moci da zive samo pripadnici albanskog naroda. U jednoj tako bezizlaznoj situaciji posebno ohrabruje inicijativa premijera Djindjica da se hitno zaustavi proces izgradnje jedne etnicki ciste drzave i jasno definisu prava srpskog naroda, ne kao nacionalne manjine, vec kao ustavotvornog i konstitutivnog naroda na svojoj maticnoj teritoriji. Kako sada stvari stoje, sa postojećim Ustavnim okvirom svakim danom se sve vise brisu veze Kosova i Metohije sa Srbijom i Crnom Gorom. Stavise, gospodin Stajner najavljuje da ce se do kraja godine vecina administrativnih nadleznosti preneti na kosovske organe, pa se s pravom postavlja pitanje koliko ce biti uopste moguće menjati nastalu situaciju koja ce u potpunosti prejudicirati konacan status i pre pregovora sa Beogradom. Insistiranje medjunarodne zajednice da se Srbi pod svaku cenu ukljuce u institucije Kosova i Metohije u svetlu sadasnjih zbivanja u Pokrajini ne znaci nista drugo do davanje politicke legitimnosti koncepciji koja se svakim danom sve vise udaljava od okvira predvidjenih Rezolucijom SB 1244.

Stajnerovo obecanje da je 2003 godina, godina povratka i izgradnje multietnickog drustva nijedan ozbiljniji poznavalac kosovske stvarnosti vise ne moze prihvatiti ozbiljno. Stvarni cilj UNMIK-a ostaje da se zavrsetkom procesa prenosnja odgovornosti na kosovske institucije konacno realizuje izlazna strategija (edzit strategy) za medjunarodnu zajednicu koja je svesna sustinskog neuspeha misije. U celoj toj igri Srbi bi trebali da ostanu glavni gubitnici, zajedno sa manjinskim zajednicama Goranaca, Turaka i Bosnjaka, cija je buducnost u albanskom drustvu takodje neizvesna. Medjunarodna zajednica ce proglasiti uspesan kraj misije, iako nije izvršen osnovni zadatak Rezolucije 1244 - izgradnja sustinske autonomije Kosova i Metohije u okvirima SCG. Kosovski Albanci ce dobiti gotovu drzavu na terenu sa perspektivom daljeg objedinjavanja tzv. etnickih albanskih teritorija, a srpski narod, koji na ovim prostorima ima korene svoje drzavnosti od 12. veka, bice pretvoren u nacionalnu manjinu koja ce se dugorocno gledano sve vise smanjivati. Po takvom scenariju na kraju ce prevladati upravo ono resenje protiv koga su NATO snage poslale svoje bombardere nad Srbiju i Crnu Goru 1999. godine.

Zato je neophodno intenzivirati aktivnost kako bi se politicki procesi na Kosovu i Metohiji sto hitnije vratili u okvire Rezolucije 1244, koju je Savet Bezbednosti UN na svom poslednjem zasedanju 6. februara ponovo afirmisao kao temelj rada Misije UN. Poruka da je prerano sa odredjivanjem konacnog statusa pokrajine niposto ne znaci da je zabranjeno poceti sa procesom stvaranja okvira u kojim ce se resenje naci. Pasivno cekanje i tolerisanje status ljuo situacije samo ce jos vise otezati situaciju na terenu.

Pre svega treba definisati konkretne mehanizme zastite prava srpske zajednice na Kosovu i Metohiji, ne samo licna vec pre svega kolektivna prava Srba, sto podrazumeva izgradnju institucija srpske samouprave na prostorima gde Srbi i druge zajednice koje se sluze srpskim jezikom zive i gde se nalaze najznacajni pravoslavni spomenici duhovnosti i kulture. Srpska zajednica ne moze vise biti nemi posmatrac koji pasivno posmatra kako mu drugi pletu omcu oko vrata. Zato osnovni uslov za povratak i bilo kakvo dalje ucesce srpskih predstavnika u institucijama Kosova i Metohije treba da bude jasno definisanje konstitutivnosti srpske zajednice i dopuna (ili promena) postojećeg Ustavnog okvira koji treba da se vrati principima Rezolucije 1244.

Na podrucjima gde zive Srbi treba da bude konstituisan srpski entitet koji bi imao posebne odnose sa Republickim organima (Srbije) posebno na polju obrazovanja, zdravstvene zastite i zastite kulturno-istorijskih spomenika. Istovremeno albanski entitet bi uzivao veci stepen samostalnosti i sa republickim telima mogao bi da ima samo one veze koje se medjusobno prihvate u slobodnom dijalogu.

Ovakav dvo-entitetski sistem ne mora, niti treba da znaci podelu Pokrajine. Naprotiv, oba entiteta bi se slobodno dogovarala o zajednickim vezama i nadleznostima koji se ticu teritorije na kojima se zajedno zivi. Ovakvim asimetričnim principom dvostepene autonomije stvorio bi se mehanizam za resavanje komplikovanog problema Kosova i Metohije tako sto bi sustinski interesi obe zajednice bili zasticeni: Srbi se ne bi nasli u jednoj stranoj i neprijateljskoj drzvi odvojeni od matice, a Albanci ne bi bili pod tutorstvom Beograda ili bilo kakvom represijom. Pokrajina ne bi bila podeljena, ali ne bi doslo ni do menjanja medjunarodnih granica na Balkanu, cemu se protivi vecina balkanskih drzava. Naravno, s razvojem ekonomije i postepenim integrisanjem zapadnog Balkana u okvire EU radilo bi se na izgradnji novih medjuetnitskih veza i mostova, tako da je sasvim moguće da bi ovo resenje rezultiralo s vremenom mozda jos nekim boljim resenjem. Osnovno je da budu zasticena prava svih gradjana i etnickih zajednica, posto je to i glavni uslov za integraciju u evropske strukture. Svako drugo resenje koje bi posmatralo interese samo jedne zajednice i koje bi znacilo nametanje volje vecine nevecinskim zajednicama u Pokrajini stvorilo bi potencijale za novi oruzani sukob u blizoj ili

kasnijoj budućnosti. Ne treba ni pominjati koliko bi jedno jednostrano rešenje otežalo integraciju celog regiona u evropske strukture.

Zajednička saradnja, osim na ekonomskom polju, posebno bi se ogledala na saradnji u borbi protiv terorizma, organizovanog kriminala i etnickog nasilja. Uz pomoć policijskih i istražnih timova iz Evrope i SAD, razmenom informacija i zajedničkim akcijama bez obzira na postojeće državne ili pokrajinske granice jedino se mogu stvoriti uslovi za uspešnu borbu protiv kriminala koji pretilo da citav region vrati u mračna vremena. Balkan "mekih granica" otvorio bi uslove za nove lokalne integracije i povezivanja koja konačno treba da zaustave nezdravi proces političke i teritorijalne dezintegracije koji je započeo početkom 90tih godina prošlog veka.

Ukoliko bi se proces institucionalizacije Kosova i Metohije redefinisao na gore pomenutim osnovama stvorili bi se realni uslovi za povratak raseljenog srpskog i ne-srpskog stanovništva (Goranaca, Roma, Bosnjaka) i poboljšanje bezbednosne situacije, što bi doprinelo povratku svih raseljenih i rešavanju svih imovinsko-pravnih pitanja u skladu sa evropskim standardima.

U protivnom Kosovo i Metohija će sve više tonuti u nasilje, monoetničnost, dok će se kosovski Albanci sve više nalaziti izolovani od svojih najbližih suseda. U takvim uslovima Kosovo i Metohija će sve više postajati crna rupa Evrope, što nije u interesu njenih građana bilo kog etnickog porekla.

Protosindjel o. Sava (Janjic)
